

Cyfarfod y Bwrdd

Dydd Mercher 21 Mai 2025

**Lleoliad: Adeilad y Goron, Aberystwyth a symudodd i
Westy Aberystwyth Park Lodge, Ffordd Parc y Llyn,
Llanbadarn Fawr, Aberystwyth SY23 3TL
ac ar Zoom**

Aelodau:

Medwin Hughes
Grace Quantock
Alyson Thomas
Bamidele Adenipekun
Jack Evershed
Karen Lewis
Rajan Madhok
Jason Smith
Mwoyo Makuto

Cadeirydd
Dirprwy Gadeirydd
Prif Weithredwr
Anweithredol
Anweithredol
Anweithredol
Anweithredol
Anweithredol
Aelod cyswllt

Mynychwyr:

Richard Bevan
Kirsty Contreras-Stacey
Ben Eaton

Joanne Bolton

Angela Mutlow
Donna Coleman
Samuel Dentten

Ysgrifennydd Dros Dro'r Bwrdd
Swyddog Llywodraethu
Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth
Sefydliadol ac Ymgysylltu
Cyfarwyddwr Strategol Gweithrediadau a
Gwasanaethau Corfforaethol
Cyfarwyddwr Gweithrediadau
Cyfarwyddwr Rhanbarthol - Gorllewin
Cymru
Dirprwy Gyfarwyddwr - Gorllewin Cymru

Croeso, cyflwyniadau

- 1.1 Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod, gan gynnwys y rhai a ymunodd â'r cyfarfod ar-lein.

Datganiadau o Fuddiant

- 2.0 Esboniodd Medwin Hughes (Cadeirydd), Alyson Thomas (Prif Weithredwr), Jason Smith (Aelod Anweithredol) a Bamidele Adenipekun (Aelod Anweithredol) y byddai angen iddynt ddiweddarau eu datganiadau o fuddiant oherwydd newidiadau diweddar.

Goleuni ar ein gweithgareddau: Iechyd Meddwl

- 3.0 Rhoddodd Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth Sefydliadol ac Ymgysylltu cyflwyniad ar thema gwasanaethau iechyd meddwl.
- 3.1 Cadarnhawyd, drwy weithgareddau ymgysylltu Llais, fod adborth wedi dod i law bod diffyg cefnogaeth ddigonol i bobl â phroblemau iechyd meddwl yn gyffredinol, ac arosiadau hir yng Nghymru, yn enwedig i bobl ifanc. Roedd rhai pobl yn nodi eu bod yn profi effeithiau seicolegol negyddol o ganlyniad.
- 3.2 Awgrymwyd hefyd yn yr ymgysylltiadau hyn nad oedd digon o ganolfannau dydd i bobl hŷn a'r rhai ag anableddau fynychu i gael cymorth i gefnogi eu problemau a'u cyflyrau presennol a hefyd i hyrwyddo iechyd meddwl gwell.
- 3.3 Roedd Llais wedi defnyddio'r wybodaeth a gasglwyd i ddatblygu rhai prosiectau rhanbarthol ledled Cymru a gweithgareddau ymgysylltu pellach, yn ogystal â pharhau i feithrin perthnasoedd â chynrychiolwyr a sefydliadau i helpu i ymateb i'r materion a godwyd.
- 3.4 Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth Sefydliadol ac Ymgysylltu prosiectau mewn rhanbarthau, a oedd yn cynnwys:

Gwent - Llywio gwasanaethau iechyd meddwl: Roedd Llais wedi ymgysylltu â phobl mewn amrywiaeth o ffyrdd gan weithio gydag a thrwy Ddesg Dyletswydd y Tîm Iechyd Meddwl Cymunedol (CMHT) ym Mlaenau Gwent a Q-nnovation Hive Bwrdd Iechyd Prifysgol

Aneurin Bevan ar gyfer Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu (MHLDD).

Castell-nedd Port Talbot ac Abertawe – Plant a phobl ifanc:
Ymgysylltodd Llais â mwy nag 800 o bobl a nododd nifer o faterion allweddol. Hefyd, roedd ymgysylltiad wedi digwydd â Chyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol a Chyfarwyddwyr Addysg i wneud sylwadau mewn ymateb i'r materion a godwyd gyda Llais.

Cwm Taf Morgannwg – Gwasanaeth Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS): Gweithiodd Llais gyda'r Hwb Cymorth Ymddygiad o Ragfyr 2024 – Ionawr 2025 a derbyniodd adborth gwerthfawr gan 492 o bobl. Roedd digwyddiad 'fforwm cyhoeddus' dilynol wedi'i drefnu ar gyfer mis Mehefin 2025 i glywed mwy gan rieni.

Caerdydd a Bro Morgannwg - Iechyd Meddwl: Roedd fforwm Iechyd meddwl i'w gynnal ar yr hyn sy'n gwneud gwasanaeth Iechyd meddwl da ac roedd arolwg Iechyd meddwl ar agor tan ddiwedd mis Mai 2025.

- 3.5 Cyngorodd y Prif Weithredwr y Bwrdd fod Llywodraeth Cymru wedi lansio Strategaeth Iechyd Meddwl a Llesiant 10 mlynedd 2025-2035 yn ddiweddar, ynghyd â chynllun cyflawni cysylltiedig ar gyfer y 3 blynedd gyntaf 2025 i 2028. Byddai Llais yn monitro cynnydd wrth gyflawni'r cynllun drwy ein gweithgareddau ymgysylltu parhaus.

Gwerthfawrogi straeon pobl: enghreifftiau o sut y gall profiad unigolyn helpu i newid er gwell – Iechyd Meddwl

- 4.0 Parhaodd y Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth Sefydliadol ac Ymgysylltu â'r cyflwyniad gyda straeon yn amlinellu sut y gall profiad unigolyn helpu i newid gwasanaethau Iechyd meddwl er gwell.
- 4.1 Rhannwyd fideo byr o riant ynglŷn ag anhwylder deubegwn ei mab. Tynnodd sylw at gatalog o fethiannau yn y cyfathrebu i reoli cyflwr ei mab gyda gwasanaethau Iechyd meddwl yn ei hardal. Eglurodd fod ei mab, yn anffodus, wedi cael ei anfon i'r ysbyty oherwydd diffyg rheolaeth a chyfathrebu gan yr adrannau perthnasol. Tynnodd y fideo sylw at y ffaith, yn rhy aml, bod yn rhaid i bobl gyrraedd sefyllfa

argyfwng cyn bod unrhyw beth yn cael ei gwneud i'w helpu. Aeth y rhiant at Llais gan deimlo'n siomedig ac yn rhwystredig iawn.

Gwrandawodd Llais ar brofiadau'r rhiant a'i mab a chynorthwyodd gyda chyfathrebu â'r adran gwasanaethau iechyd meddwl. Mae ymateb cadarnhaol wedi dod i law ers hynny, gan gynnwys ymddiheuriad. Diolchodd y rhiant i Llais am y gefnogaeth gan ystyriwyd y byddai dim wedi'i gyflawni heb y sefydliad a'r gefnogaeth eiriolaeth cwynion.

- 4.2 Yr ail fideo a rannwyd oedd un o ddigwyddiad Llais Castell-nedd Port Talbot ac Abertawe, a oedd yn canolbwyntio ar laith Arwyddion Prydain (BSL) i gefnogi plant a phobl ifanc sydd â phrofiadau byw o iechyd meddwl. Amlygodd stori am fenyw ifanc a rannodd ei phrofiadau o fod yn y system gofal maeth ac ysgrifennu cerdd am ei phrofiadau. Dywedodd y ddynes ifanc ei bod yn teimlo'n hapusach nawr nag o'r blaen, a'i bod yn teimlo bod ei llais yn cael ei glywed.
- 4.3 Mynegodd y Cadeirydd ei ddiolchgarwch diffuant i'r holl staff a oedd yn gysylltiedig.

Gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Ngorllewin Cymru

- 5.0 Rhoddodd Cyfarwyddwr Rhanbarthol Gorllewin Cymru gyflwyniad ar wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Ngorllewin Cymru. Cadarnhaodd nodweddion allweddol y cyflwyniad fod poblogaeth Gorllewin Cymru yn 389,000, a rhagwelwyd y byddai'n 425,000 erbyn 2033.
- 5.1 Roedd pryderon cylchol ynghylch gwasanaethau iechyd yng Ngorllewin Cymru yn amlwg iawn yn yr adborth i Llais, yn enwedig deintyddiaeth a mynediad at feddygon teulu. Roedd y problemau a godwyd oherwydd diffyg apwyntiadau ac amseroedd aros. Cadarnhawyd hefyd fod fferyllfeydd yn ei chael hi'n anodd cael cyflenwadau, yn lleihau oriau neu'n cau. Mewn ardaloedd gwledig achosodd hyn broblemau sylweddol i bobl oedd angen meddyginiaeth ar bresgripsiwn.
- 5.2 Roedd adborth arall yn amrywio, gan gynnwys ynglŷn â chymorth iechyd meddwl. Cadarnhaodd yr adborth a dderbyniwyd fod ysgolion yn fwy defnyddiol wrth gefnogi plant â phroblemau iechyd meddwl, ac roedd yn bwysig bod meddygon teulu wedi'u cyfarparu i gefnogi'r

materion hyn. Unwaith y trefnwyd apwyntiadau, roedd y gofal a ddarparwyd yn cael ei werthfawrogi'n fawr, fodd bynnag, cadarnhawyd nad oedd y gwasanaethau iechyd meddwl yn ddigonol yn y rhanbarth oherwydd yr arosiadau hir.

- 5.3 Roedd themâu a gododd dro ar ôl tro yn tynnu sylw at ddiffyg mynediad at apwyntiadau meddyg teulu ar draws y system gofal iechyd. Cadarnhawyd bod nifer o rwystrau yn atal mynediad at apwyntiadau, arosiadau hir ar y ffôn ac anawsterau wrth wneud apwyntiadau digidol oherwydd nad oedd gan rai cyfleusterau i archebu ar-lein. Adroddwyd hefyd ar gyfyngiadau teithio i apwyntiadau, mewn rhai achosion roedd hyn oherwydd lleoliadau apwyntiadau a ddarparwyd a'r diffyg trafnidiaeth gyhoeddus, ac o ganlyniad roedd pobl weithiau'n teimlo'n ynysig oddi wrth gymunedau.
- 5.4 Cadarnhawyd bod gan Llais, Gorllewin Cymru 3 eiriolwr cwynion gyda 110 o achosion byw presennol. Ar hyn o bryd roedd rhestr aros gyda 30 yn disgwyl cael lle. Adroddwyd ar 600 o achosion yn ystod y flwyddyn, ac aethpwyd â dros hanner yr achosion ymlaen fel pryderon ffurfiol.
- 5.4 Mynegodd y Cadeirydd ei ddiolchgarwch i bawb a oedd yn rhan o waith Llais ledled Gorllewin Cymru, yn enwedig mewn perthynas â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar fynediad at wasanaethau meddygon teulu, a oedd yn faes allweddol o bryder i bobl Cymru ac yn elfen bwysig o raglenni gwaith cenedlaethol a rhanbarthol.
- 5.5 Tynnodd aelod anweithredol o'r Bwrdd sylw at y sefyllfa bresennol gyda phryderon yn cael eu mynegi yng nghymunedau Gorllewin Cymru a thu hwnt ynghylch cynigion i newid gwasanaethau a ddarperir gan Fwrdd Iechyd Hywel Dda, yn enwedig unedau gwasanaethau strôc, yn enwedig yn Ysbyty Bronglais, Aberystwyth.
- 5.6 Cadarnhawyd hefyd fod aelod o'r cyhoedd wedi cyflwyno cwestiwn i'r Bwrdd ar y mater hwn. Cytunwyd y byddai Cyfarwyddwr Rhanbarthol Gorllewin Cymru yn cysylltu â'r aelod o'r cyhoedd ynglŷn â'r cwestiwn a'r ymwneud sydd gan Llais â'r cynigion cyfredol a wnaed gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda i newid 9 gwasanaeth fel rhan o'i Chynllun Gwasanaethau Clinigol.

Camau gweithredu: A-25-05-01 - Ymateb i'w ddarparu ynghylch cwestiwn i'r Bwrdd gan aelod o'r cyhoedd ar ddyfodol gwasanaethau strôc yn Ysbyty Bronglais gan Gyfarwyddwr Rhanbarthol Gorllewin Cymru.
Camau gweithredu: Donna Coleman

Adroddiad gan y Cadeirydd

6.0 Rhoddodd y Cadeirydd adroddiad llafar i'r Bwrdd ar ei ymrwymïadau a'i weithgareddau ers y cyfarfod diwethaf. Fel rhan o'r adroddiad hwn, cadarnhaodd y Cadeirydd fod y broses o recriwtio aelod anweithredol newydd y bwrdd ar y gweill. Byddai cyfweiliadau'n cael eu cynnal dros y 3 wythnos nesaf.

Adroddiad gan y Prif Weithredwr

7.0 Derbyniodd y Bwrdd y wybodaeth ddiweddaraf am faterion ar draws Llais.

7.1 Roedd Llais wedi ffurfio partneriaeth werthfawr gyda Tenovus Cancer Care i wella cefnogaeth i unigolion yr effeithir arnynt gan ganser. Gan gydnabod angen cynyddol Llais am eiriolwr arbenigol ar gyfer cwynion sy'n gysylltiedig â chanser, roedd Tenovus wedi cysylltu â Llais i helpu i fynd i'r afael â'r angen hwn. Byddai'r eiriolwr ymroddedig newydd yn dechrau yn y rôl ar 2 Mehefin 2025.

7.2 Yn ddiweddar, noddodd a mynychodd Llais Wobrau Gofal Cymdeithasol Blynnyddol 2025 a gynhaliwyd ar 1 Mai 2025. Roedd y gwobrau'n cydnabod, yn dathlu ac yn rhannu arfer da mewn gofal cymdeithasol, gofal plant, chwarae a'r blynnyddoedd cynnar yng Nghymru. Roedd y gwobrau'n tynnu sylw at ac yn anrhydeddu cyfraniadau unigolion, timau a sefydliadau ar draws y sector gofal cymdeithasol.

7.3 Cadarnhaodd y Prif Weithredwr ei bod yn bresennol yn lansiad cynllun strategol Bwrdd Cyngori Cenedlaethol Arolygiaeth Gofal Cymru ar gyfer y 5 mlynedd nesaf.

7.4 Yn ddiweddar, cymerodd Llais ran yn yr uwchgynhadledd gofal iechyd ddwywaith y flwyddyn yng Nghymru. Cynhaliwyd cyfarfodydd uwchgynhadledd Gofal Iechyd i alluogi trafodaeth rhwng cyrff archwilio, arolygu, rheoleiddio a gwella sy'n gweithio yng

Nghymru i alluogi perthnasoedd gwaith agosach a rhannu gwybodaeth rhwng sefydliadau sy'n cymryd rhan.

- 7.5 Canolbwyntiodd trafodaethau'r uwchgynhadledd ar bob bwrdd iechyd ac Ymddiriedolaeth GIG unigol yng Nghymru yn ogystal â rhoi cyfle i fyfyrion ar y trafodaethau hyn er mwyn nodi themâu Cymru gyfan sydd angen gweithredu arnynt yn genedlaethol.
- 7.6 Roedd Llais wedi parhau i ddatblygu'r berthynas a'r bartneriaeth â Chomisiynydd Pobl Hŷn Cymru. Roedd Llais wedi mynychu cyfarfodydd a sesiynau rhannu gwybodaeth i hyrwyddo dealltwriaeth a chefnogaeth gydfuddiannol ymhellach.
- 7.7 Fel rhan o ymrwymiad parhaus Llais i'r bartneriaeth, byddai Tîm Gweithredol Llais a Swyddfa Comisiynydd Pobl Hŷn yn cyfarfod ym mis Medi ar gyfer sesiwn weithredol ar y cyd i archwilio cyfleoedd pellach ar gyfer cydweithio.
- 7.8 Roedd Llais wedi cyhoeddi adroddiad yn ddiweddar yn nodi'r hyn a glywsom am gael babi yn ardal Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe. Cyfrannodd mwy na 500 o bobl a oedd wedi defnyddio gwasanaethau mamolaeth a newydd genedigol at ein gweithgaredd ymgysylltu.
- 7.9 Amlygodd y wybodaeth a gasglwyd drwy arolygon, cyfweiliadau a grwpiau ffocws ystod eang o brofiadau, ac roedd rhai ohonynt yn peri pryder mawr. Er bod rhai teuluoedd wedi disgrifio gofal tosturiol a phroffesiynol, dywedodd llawer o rai eraill wrth Llais eu bod yn teimlo nad oeddent yn cael eu clywed, heb gefnogaeth neu'n anniogel ar wahanol gamau o'u taith, yn enwedig yn ystod y llafur, ar ôl genedigaeth neu wrth geisio codi pryderon.
- 7.10 Roedd Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol wedi cadarnhau y byddai asesiad o bob gwasanaeth mamolaeth yng Nghymru, gan ddechrau ym mis Gorffennaf 2025, yn edrych ar sut roedd gwasanaethau'n perfformio yn erbyn canllawiau cenedlaethol. Byddai Perfformiad a Gwellu'r GIG hefyd yn y dyfodol yn cyhoeddi diweddariadau cynnydd rheolaidd ar weithredu'r Rhaglen Cymorth Diogelwch Mamolaeth a Newyddenedigol, gyda'r diweddariad cyntaf yn cael ei gyhoeddi ym mis Gorffennaf 2025.

Perfformiad yn erbyn ein Cynllun Blynyddol – Chwarter 4 (2024/25) ac adrodd perfformiad ar gyfer 2025/26

- 8.0 Rhoddodd y Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth Sefydliadol ac Ymgysylltu diweddariad ar y perfformiad yn erbyn ein cynllun blynyddol ar gyfer chwarter 4.
- 8.1 Adroddwyd bod Llais wedi ymgysylltu â dros 43,000 o bobl yn ystod 2024/25, sef 16,500 yn fwy na'r llynedd. Roedd Llais wedi cymryd rhan mewn 915 o weithgareddau ymgysylltu (324 yn fwy na'r llynedd) gyda 190 o'r rheini'n ddigwyddiadau ymgysylltu mewn safleoedd iechyd a gofal cymdeithasol (117 yn fwy na'r llynedd).
- 8.2 Roedd y Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth Sefydliadol ac Ymgysylltu yn falch o gadarnhau sawl datblygiad calonogol ar draws chwarter olaf 2024-2025. Roedd Llais wedi parhau i lunio'r gwaith ac atgyfnerthu gwerth dull sy'n berson-ganolog o ran iechyd a gofal cymdeithasol. Roedd proffesiynoldeb a thosturi yn themâu cryf yn yr adborth yn enwedig mewn perthynas â gwasanaethau cancer a gofal lliniarol. Disgrifiwyd gofal da fel staff yn mynd yr ail filltir er gwaethaf y pwysau ar wasanaethau.
- 8.3 Y themâu a amlygwyd dro ar ôl tro oedd diffyg mynediad at wasanaethau meddygon teulu ac mewn rhai achosion adroddiadau am gael eu tynnu oddi ar restrau meddygon teulu heb rybudd. Roedd Gwasanaethau Iechyd Meddwl wedi dangos oedi wrth wneud diagnosis o ADHD, anghysondebau mewn prosesau atgyfeirio a bylchau mewn adolygiadau meddyginiaeth sy'n bryderon ynghylch parhad gofal.
- 8.4 Themâu pellach a amlygwyd oedd anghysondebau parhaus mewn llwybrau gofal cancer. Ar hyn o bryd roedd problemau gyda threfnu triniaeth a phryderon ynghylch diffyg cefnogaeth i deuluoedd yn ystod eu triniaeth. Nodwyd bod problemau parhaus hefyd gydag eglurder llwybrau rhwng byrddau iechyd lleol ac Ymddiriedolaethau.
- 8.5 Gwelodd fforymau lleol a digwyddiadau Llais lleol gynnydd mewn cyfranogiad ac roeddent yn arbennig o fuddiol wrth helpu i gasglu barn pobl a gofalwyr. Roedd pobl yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi drwy gael eu cadw'n wybodus ar ôl cymryd rhan, gyda rhai rhanbarthau'n treialu prosesau dilynol newydd i "gau'r

ddolen” a dangos sut roedd adborth wedi gwneud gwahaniaeth. Helpodd y dull hwn i feithrin ymddiriedaeth ac annog mwy o gyfranogiad.

- 8.6 Rhwng mis Ionawr a mis Mawrth 2025 gwnaed dros 180 o gynrychioliadau i wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol drwy weithgareddau eiriolaeth cwynion ac ymgysylltu Llais. Roedd y cynrychioliadau hyn yn adlewyrchu pryderon amser real a godwyd gan y bobl a'r cymunedau, yn enwedig ynghylch mynediad, ansawdd a pharhad gofal.

Camau gweithredu: A-25-05-02 - Thema'r cynrychioliadau i'w cynnwys mewn sesiwn datblygu a drefnwyd yn y dyfodol. **Camau gweithredu: Richard Bevan a Ben Eaton**

Cyflwyniad diweddariad gweithrediadau

- 9.0 Rhoddodd y Cyfarwyddwr Gweithrediadau gyflwyniad ar fewnwelediadau o bob cwr o Gymru. Tynnodd sylw at drosolwg o adrannau brys, gwasanaethau iechyd meddwl a phroblemau gyda mynediad at feddygon teulu.
- 9.1 Nodwyd nifer o faterion Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwllans Cymru ynghylch oriau coll ac oedi ambiwlansys, lle'r oedd cymunedau'n profi oedi hir wrth aros am ambiwlansys. Adroddwyd bod teuluoedd, mewn rhai achosion, yn troi at gludo anwyliad i'r ysbyty.
- 9.2 Yng Ngwent, adroddwyd am broblemau gyda chael apwyntiadau a thriniaeth ddeintyddol er bod hon yn thema gyffredin ledled Cymru. Ar hyn o bryd roedd oedi mewn gwasanaethau gofal eilaidd ac arosiadau hir am fiopsïau ac nid oedd adnoddau gofal cartref ar gael bob amser.
- 9.3 cadarnhawyd bod yr uned radiotherapi newydd yn Ysbyty Nevill Hall i fod i agor yn ystod yr haf. Byddai tîm o arbenigwyr gwasanaeth cancer Felindre yn staffio'r uned a byddai'n gweithredu fel estyniad o Ganolfan Cancer Felindre yng Nghaerdydd, gan gynyddu gallu gwasanaeth cancer Felindre i ddarparu radiotherapi a helpu i weld mwy o gleifion bob wythnos.

- 9.4 Cadarnhawyd bod gwasanaethau gofal cymdeithasol yn parhau i fod yn her ledled Cymru oherwydd diffyg gweithwyr cymdeithasol ac roedd Llais wedi gwneud nifer o gynrychioliadau i awdurdodau lleol yn y cyfnod diwethaf.
- 9.5 Fodd bynnag, yn gyffredinol adroddwyd bod canmolïaeth uchel i staff ym maes gofal cymdeithasol er gwaethaf y pwysau ar wasanaethau.

Camau gweithredu: A-25-05-03 - Pryderon ynghylch nifer y gweithwyr cymdeithasol sydd ar gael ar draws awdurdodau lleol yng Nghymru. Trafodaethau i ddigwydd gyda Gofal Cymdeithasol Cymru. **Camau gweithredu: Alyson Thomas/Angela Mutlow**

Diweddariad cyllid, gan gynnwys: Adroddiad ariannol alldro ar 31 Mawrth 2025 a Chyllideb 2025/26 – Adroddiad misol cyntaf (Ebrill 2025)

- 10.0 Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Strategol Gweithrediadau a Gwasanaethau Corfforaethol fod y Cynllun ar gyfer 2024/25 yn nodi'r adnoddau ariannol sydd eu hangen i gyflawni Cynllun Blynyddol Llais, gyda'r amcan o sicrhau nad oedd y gwariant yn fwy na'r incwm a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru. Y tro diwethaf i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg adolygu a chraffu ar adroddiad cyllid 2024/25 oedd ar 5 Mawrth 2025.
- 10.2 Byddai drafft Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol 2024/25 yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ar 4 Mehefin 2025 i'w adolygu a'i ystyried yn gychwynnol. Roedd yr archwiliad allanol i fod i ddechrau ar 14 Gorffennaf 2025 a byddai fersiwn derfynol yr Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon yn cael ei chyflwyno i'r Bwrdd ar 22 Hydref 2025 i'w gymeradwyo'n ffurfiol.
- 10.3 Roedd ymarfer diweddar y Cynllun Rhyddhau Cynnar Gwirfoddol wedi arwain at danwariant rhagweledig o £277,000 ar gostau staffio o'i gymharu â'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Bwrdd. Roedd y swm hwn wedi'i ryddhau i'r cyllidebau wrth gefn, gyda £16,000 eisoes wedi'i ddyrannu i gyflawni'r cynllun gweithredol. Roedd y Tîm Gweithredol wrthi'n adolygu'r cronfeydd wrth gefn sy'n weddill i sicrhau bod y rhain yn cael eu defnyddio i gefnogi rhaglen waith dargedig ac effeithiol yn 2025/26.

- 10.4 Byddai unrhyw gynigion ar gyfer swyddi parhaol newydd neu ymrwymïadau cytundebol tymor hwy yn cael eu gwrthbwysu gan arbedion cylchol, er mwyn osgoi'r risg o or-ymrwymo adnoddau y tu hwnt i'r gyllideb sydd ar gael. Byddai cynllun ariannol tymor canolig ar gyfer 2026/27 a 2027/28 yn cael ei ddatblygu, gan ymgorffori rhagamcanion cost y flwyddyn gyfredol. Byddai'r Bwrdd yn cael ei gyflogi i gytuno ar y rhagdybiaethau cynllunio sy'n sail i'r gwaith hwn.

Diweddariad gweithlu, gan gynnwys dangos bwrdd

- 11.1 Ym mis Mawrth 2025 cytunodd y Bwrdd i fabwysiadu ac agor y Cynllun Rhyddhau Cynnar Gwirfoddol am gyfnod cyfyngedig. Roedd y Cynllun ar agor o 3 Mawrth 2025 i 31 Mawrth 2025.

Derbyniodd y Bwrdd adroddiad allbwn ar 22 Mawrth 2025 drwy e-bost, lle gofynnwyd i'r Bwrdd gymeradwyo 12 achos busnes ar gyfer y Cynllun Rhyddhau Cynnar Gwirfoddol. Derbyniwyd cymeradwyaeth drwy e-bost gan y Bwrdd ar 22 a 23 Mawrth 2025. Gadawodd 10 o bobl y sefydliad ddiwedd mis Mawrth 2025.

- 11.3 Adroddwyd bod yr achosion busnes a gymeradwywyd yn cynnwys gofynion cyflenwi dros dro i ganiatáu i adrannau a rhanbarthau barhau i weithredu gyda'r aflonyddwch lleiaf i wasanaethau tra bod y rolau newydd yn cael eu cynllunio, eu datblygu a'u recriwtio. Mae'r Tîm Pobl wedi bod yn gweithio'n rhagweithiol gyda Chyfarwyddwyr Rhanbarthol a Rheolwyr Gweithrediadau i ddeall anghenion uniongyrchol y gwasanaethau a dod o hyd i weithwyr dros dro i'n cynorthwyo yn y cyfnod hwn cyn i ni gael y rolau newydd wedi'u sefydlu'n llawn.
- 11.4 Nododd a chadarnhaodd y Bwrdd allbynnau a chanlyniadau ymarfer diweddar y Cynllun Rhyddhau Cynnar Gwirfoddol.
- 11.5 **Adroddiad Salwch:** Yn ystod y cyfnod rhwng Ionawr a Mawrth 2025 (Chwarter 4) gwelwyd cynnydd sylweddol yng nghanran absenoldeb salwch cyffredinol o 3.84% yn Chwarter 3 i gyfartaledd o 8.62% yn Chwarter 4 yn erbyn disgwyliad sefydliadol o 3.30%. Yn ystod Chwarter 4, nodwyd bod 14 o weithwyr ar absenoldeb hirdymor.

- 11.6 Dechreuodd 8 o'r rhain eu habsenoldeb salwch yn y flwyddyn galendr 2024. Roedd 4 o weithwyr yn absennol oherwydd straen sy'n gysylltiedig â gwaith (29% o salwch sy'n gysylltiedig â straen) a 10 o weithwyr oherwydd profedigaeth a straen personol arall (71% o salwch sy'n gysylltiedig â straen). Parhaodd Llais i fod wedi ymrwymo i sicrhau bod ffocws ar lesiant staff, yn dilyn arolwg llesiant staff y llynedd.
- 11.7 Gofynnwyd i reolwyr nodi unrhyw anghenion hyfforddi ychwanegol a chyflwyno ceisiadau i'r Tîm Pobl. Hyd yn hyn, roedd nifer o gyfleoedd wedi'u darparu yn ystod y chwarter gan gynnwys sesiynau staff i gyd a sesiynau datblygu wedi'u teilwra.

Penderfyniad: D-25-05-01 - Wedi'i gadarnhau gan y Bwrdd mewn perthynas ag allbynnau a chanlyniadau'r Cynllun Rhyddhau Cynnar Gwirfoddol.

Llety swyddfa rhanbarth Castell-nedd, Port Talbot ac Abertawe

- 12.0 Cynigiodd y Cyfarwyddwr Strategol Gweithrediadau a Gwasanaethau Corfforaethol y symud o'r swyddfa yn Ysbyty Cimla, Castell-nedd Port Talbot i Ganolfan Arloesi Bae Baglan (BBIC), sy'n eiddo i Gyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot oherwydd bod y brydles swyddfa bresennol wedi dod i ben. Roedd y Bwrdd lechyd wedi gofyn i Llais adael yr adeilad erbyn 30 Mehefin 2025. Roedd Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot wedi cynnig telerau prydles hyblyg ar gyfer Llais.
- 12.1 Gofynnwyd i'r Bwrdd gadarnhau'r symud i Ganolfan Arloesi Bae Baglan, yn amodol ar ganlyniadau cadarnhaol ar yr asesiad effaith integredig, ymgysylltiad cadarnhaol â staff, ymgysylltiad ag undebau llafur a chytundeb dros dro ar benawdau'r telerau. Roedd y symudiad yn cyd-fynd ag anghenion gweithredol ac ystyriaethau ariannol Llais, gan sicrhau bod gwasanaethau'n parhau i gael eu darparu o fewn y rhanbarth.

Penderfyniad: D-25-05-02 – Wedi'i gadarnhau gan y Bwrdd - Swyddfa Castell-nedd Port Talbot ac Abertawe yn symud o Gimla i Ganolfan Arloesi Bae Baglan.

Adroddiad risg corfforaethol

- 13.0 Cyflwynodd Ysgrifennydd Dros Dro'r Bwrdd yr adroddiad risg corfforaethol newydd a chadarnhaodd fod newidiadau wedi parhau i gael eu gweithredu a'u trafod dros y misoedd diwethaf. Cadarnhawyd bod y Bwrdd wedi cymeradwyo Strategaeth Rheoli Risg newydd yng nghyfarfod y Bwrdd ddiwedd mis Mawrth 2025.
- 13.1 Roedd gwaith wedi parhau dros yr wythnosau diwethaf ar y gweithgareddau datblygu gofynnol, yn enwedig o ran asesu risgiau allweddol, ffynonellau sicrwydd, amserlenni/dyddiadau cau ar gyfer camau gweithredu, canlyniadau disgwylledig a chwblhau dangosfwrdd risg corfforaethol, a oedd yn cael ei adeiladu ochr yn ochr â'r system OKR datblygedig, sef meddalwedd gyfrifiadurol y mae Llais yn olrhain cyflawniad ei nodau a'i flaenoriaethau drwyddi.
- 13.3 Croesawodd y Cadeirydd ac aelodau'r Bwrdd y fformat newydd ar gyfer yr adroddiad risg a dywedodd ei fod yn llawer cliriach ac yn haws ymgysylltu ag ef ar ffurf naratif. Diolchodd y Bwrdd i Ysgrifennydd Dros Dro'r Bwrdd am y gwaith a wnaed o gynrychioli risgiau mewn ffordd wahanol i gefnogi gwaith craffu a sicrwydd y Bwrdd.

Cofnodion y cyfarfod diwethaf: Dydd Mercher 23 Ebrill 2025

- 14.0 Cymeradwyodd y Bwrdd gofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 23 Ebrill 2025. Cadarnhawyd bod y cofnodion yn gofnod cywir.

Log gweithredu a thrafod unrhyw faterion sy'n codi o'r cofnodion

- 15.0 Rhoddodd Ysgrifennydd Dros Dro'r Bwrdd ddiweddariad ar y log gweithredu, trafodwyd hyn a'i gymeradwyo gan y Bwrdd. Cytunodd y Bwrdd i symud camau gweithredu wedi'u cwblhau i'r adran camau gweithredu wedi'u cwblhau.

Adroddiadau Sicrwydd gan Bwyllgorau'r Bwrdd

- 16.0 Rhoddodd Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd trosolwg o'r cyfarfod Archwilio, Risg a Sicrwydd a gynhaliwyd ar 5 Mawrth 2025 drwy adroddiad sicrwydd. Ymhlith y materion allweddol a amlygwyd roedd derbyn yr Adroddiad Blynnyddol Gwrth-dwyll Lleol,

ffocws parhaus ar reoli risg a bod sesiynau sicrwydd ychwanegol yn cael eu trefnu ar feysydd risg allweddol yn y dyfodol.

- 16.1 Trafodwyd hefyd yr amserlen ar gyfer cynhyrchu a chwblhau'r Adroddiad Blyneddol a'r Cyfrifon ar gyfer 2024/2025. Roedd y pwyllgor hefyd wedi cynnal adolygiad effeithiolrwydd a byddai cynllun datblygu yn cael ei lunio i arwain datblygiad pellach o waith y pwyllgor.
- 16.2 Cadarnhaodd Cadeirydd y pwyllgor Gweithlu, Tâl a Thelerau Gwasanaeth fod cyfarfod o'r pwyllgor wedi'i gynnal ar y 16eg Mai ac roedd yn falch o gadarnhau bod Rajan Madhok wedi'i benodi'n Is-gadeirydd y pwyllgor. Roedd y pwyllgor wedi derbyn cyflwyniad ar fetrigau hysbysebion tueddiadau'r gweithlu, diweddariad ar y cynllun rhyddhau cynnar gwirfoddol ac argymhellodd y pwyllgor gadarnhau'r gwaith gan y Bwrdd.
- 16.3 Trafodwyd absenoldeb oherwydd salwch hefyd a cheisiodd y pwyllgor sicrwydd ynghylch sut y byddai'r sefydliad yn cefnogi staff sydd ar salwch hirdymor a'u dychweliad i'r gwaith wedi hynny. Cynhaliwyd trafodaethau hefyd ar ddysgu a datblygu a chwblhau rhaglen waith ar gyfer y dyfodol.

Defnyddio'r sêl gyffredin – adroddiad ar gyfer cadarnhau

- 17.1 Cadarnhaodd y Bwrdd y defnydd o sêl gyffredin y sefydliad ar un ddogfen, a seliwyd ar 28 Mawrth 2025 mewn perthynas â chytundeb prydles gyda Gweinidogion Cymru ar gyfer safle ar y^{4ydd} llawr, Adeiladau'r Goron, Parc Cathays, Caerdydd.

Penderfyniad: D-25-05-03 – defnydd o'r sêl gyffredin a gadarnhawyd gan y Bwrdd.

Unrhyw fusnes arall

- 18.1 Adroddwyd bod calendr digwyddiadau Llais wedi'i gynhyrchu a'i gyhoeddi ar dudalennau gwe Llais. Roedd dolen wedi'i hanfon at aelodau'r Bwrdd, ond cytunwyd y byddai hon yn cael ei hailgyhoeddi er gwybodaeth.

Gweithred: A-25-05-04 - Dolen Digwyddiadau Llais i'w dosbarthu i aelodau'r Bwrdd. **Camau gweithredu: Ben Eaton**

Edrych ymlaen a chynllun gwaith y Bwrdd

- 19.0 Cadarnhawyd gan Ysgrifennydd Dros Dro'r Bwrdd fod gwaith ar y gweill i ddatblygu rhaglen waith a chynllun ymlaen llaw ar gyfer y Bwrdd ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26. Byddai meysydd gwaith yn cyd-fynd â chynllun blynyddol Llais a'r meysydd busnes a sicrwydd/cydymffurfiaeth y cytunwyd arnynt fel yr amlinellir yn Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd.
- 19.1 Adroddwyd y byddai ystod o weithgareddau datblygu, ymwybyddiaeth a dysgu (gan gynnwys e-ddysgu), a fydd yn cael eu cynnwys yn y rhaglen waith a'r cynllun ymlaen llaw.

Camau gweithredu: A-25-05-05 – Ysgrifennydd Dros Dro'r Bwrdd i gyflwyno'r rhaglen waith newydd i gyfarfod y Bwrdd ym mis Gorffennaf 2025 i'w chymeradwyo.

Dyddiad y cyfarfod nesaf

- 20.1 Cynhelir cyfarfod nesaf y Bwrdd ddydd Mercher 30 Gorffennaf 2025 am 9:30am, yn Wrecsam.

Daeth y cyfarfod i ben gyda'r Cadeirydd yn diolch i bawb a oedd wedi bod yn rhan o baratoi'r papurau, y cyflwyniadau a'r cyfraniadau at gyfarfod y Bwrdd.

Daeth y cyfarfod i ben am 15:00